

DR. SC. SANDRA CVIKIĆ, SOCIOLOGINJA IZ INSTITUTA DRUŠTVENIH ZNANOSTI IVO PILAR

Hrvatska će imati vrlo težak zadatak u očuvanju vanjskih granica Europske Unije

Na temelju provedenih istraživanja ukazujem na to da u Hrvatskoj postoji veliko neznanje kako o prvoj, tako i ovoj sada migrantskoj/izbjegličkoj krizi

Piše: Miroslav Čorak
miroslav.corak@hrv.hr

Dr. sc. Sandra Cvikić, sociologinja iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar Područnoga centra Vukovar 2017. godine objavila je zbornik radova pod nazivom "Domovinska (i europska) sigurnost: kriza sigurnosti i politike manipuliranja suverenitetom". Ove je godine Cvikić u Gradskoj knjižnici Vukovar održala predavanje o migrantskoj krizi na kojem je predstavila rezultate znanstvenih istraživanja koja su o ovoj temi objavljena u Hrvatskoj, a ponajviše se bavi onim što zapravo javnost u Hrvatskoj zna o migrantskoj populaciji. Cvikić je s nama podijelila i razmišljanja o tome kako će na problem s migrantima utjecati cjelokupna situacija koju je u protekla dva mjeseca izazvala pandemija koronavirusa.

JAVNOST JAKO MALO ZNA O MIGRANTSKOJ KRIZI

► **Pet godina je prošlo od prve migrantske krize, što je javnost u Hrvatskoj naučila o ovoj temi?**

- U Gradskoj knjižnici Vukovar u ožujku sam održala predavanje na temu suvremenih migracija i njihovog utjecaja na hrvatsko društvo s posebnim osvrtom na prvu i sada ovu drugu migracijsku/izbjegličku krizu i Balkansku rutu te koje sve posljedice na svakodnevni život mogu imati takve promjene u pograničnim područjima kao što je vukovarsko. Na temelju provedenih istraživanja ukazujem na to da je u Hrvatskoj prisutno veliko neznanje kako o prvoj, tako i ovoj sada migrantskoj/izbjegličkoj krizi. Isto tako nedostatna je informiranost građana o tome do kakvih će promjena doći u društvu kada i ako ne samo dode do integracije osoba koje su dobile međunarodnu zaštitu i doselili su se iz Turske u Hrvatsku, a takvih je 100 osoba bilo u 2019. i ove godine treba se doseliti dodatnih 100 osoba, nego i kakva će biti recepcija i situacija u područjima prihvata, registracije i procesuiranja migranata/izbjeglica. Do velikih promjena će doći jer će posebice pogranična područja biti zahvaćena kako institucionalnim promjenama tako i režimima života na granici, što podrazumijeva nazočnost interventne

Dr. sc. Sandra Cvikić

policije i prema potrebi vojske, prihvatnih centara, većeg broja stranaca i fluktuacije kadrova. Ono što je možda najvažnije, zapravo se ne zna kako će i na koji način visoko traumatizirane populacije reagirati na te promjene, ako se uzme u obzir da je najveći pritisak migracijskog/izbjegličkog vala 2015. i 2016. bio na granicama Vukovarsko-srijemske županije sa Srbijom i BiH (preko 99 posto), a preostali dio na Osječko-baranjsku.

► **Kakvo je trenutno sigurnosno okruženje Europske unije?**

- Kako nisam stručnjak za sigurnosna pitanja i geopolitičke procjene, mogu samo ustvrditi, ako je za vjerovati europskim medijima, da se situacija na granici Turske i Grčke komplicira iz dana u dan i da politička rješenja koja iznalazi EU u suradnji s Turskom i Grčkom, na žalost, nisu polučila dugoročnije pozitivne učinke, kako za migrante/izbjeglice tako i

za države tranzita i prihvata. Zabrinjava utjecaj svih tih događanja na lokalno stanovništvo u Grčkoj i Turskoj, jer se ono sada počinje ponašati zaštitnički – drži da su migranti/izbjeglice neprijatelji i žele se obraniti od neželjenih situacija i promjena do kojih dolazi njihovim ulaskom u lokalne zajednice.

► **Hoće li novi migrantski val još više produbiti krizu uzrokovanu koronavirusom?**

- Kako se vlade i građani sada primarno nose s pandemijom i njezinim utjecajem ne samo na zdravlje nego i gospodarstvo i svakodnevni život, pitanje migrantske/izbjegličke krize je nekako ostalo po strani. Za pretpostaviti je da će ova situacija s jedne strane dodatno onemogućiti ili usporiti kako ilegalne migracije tako i onu legalnu, a nastali izbjeglički val koji je 'zaglavljen' na grčko-turskoj granici na žalost vrlo lako može postati žarište zaraze velikih razmjera što onda neposredno dovodi do primjene rigoroznih kako zdravstvenih tako i policijskih mjera zaštite ne samo njih samih nego i lokalnog stanovništva. Nemoguće je prognozirati kakav bi ishod te situacije bio, ali jedno je sigurno, a to je da će biti primijenjene izvanredne sigurnosne mjere koje uključuju uvijek i tzv. legalno nasilje, ako dode do otpora populacije, što onda u većini slučajeva završava tragično. Kako su migranti/izbjeglice koje se nalaze u Grčkoj sada u nezavidnoj situaciji, a njihov identitet i sigurnost upitni, vrlo je izgledno da će u ovim ekstremnim situacijama životne ugroze dolaziti i do fizičkog nasilja, ljutnje, razočarenja i očaja s čime će se ponajprije trebati nositi grčke vlasti i lokalno stanovništvo jer su sve druge granice zatvorene. Do nas sada sumnjam da će taj migrantski/izbjeglički val doći, ali ako i stigne,

Do velikih promjena će doći jer će posebice pogranična područja biti zahvaćena kako institucionalnim promjenama tako i režimima života na granici

Hrvatska će imati još jednu izvanrednu situaciju s kojom će se morati nositi.

GEOPOLITIČKE SILE PROFITIRAJU NA KRIZI

► **Je li migrantska kriza umjetno stvorena, budući da se pokazalo kako na društvenim krizama i ratovima određene društvene elite ostvaruju velike profite?**

- Migrantske/izbjegličke krize nisu umjetno stvorene. One su realitet i proizvod mnogih čimbenika, a ponajviše onih koji su povijesno uvjetovani i sada dolaze na naplatu. Kako su to De Genova i suradnici već naglasili tijekom prve migracijske/izbjegličke krize u Europi, današnja situacija je posljedica anglosaksonskog kolonijalizma i imperijalizma koji onda u kontekstu globalno rasprostranjenog neoliberalnog kapitalizma na temelju socijalno konstruiranih političkih promjena u zemljama tzv. autoritarnih režima i nedemokratskih društava dovode do velikih društvenih previranja i konflikata. To su najčešće građanski ratovi i neuspjeli projekti demokratizacije, kao što je to bilo Arapsko proljeće, koji onda generiraju sponzorirano nasilje, društveno-političke i ekonomske krize a od njih uvelike profitiraju velike geopolitičke sile, a ponajviše industrija, proizvodnja i prodaja oružja.

► **Hoće li Hrvatska ulaskom u Schengenski prostor postati službeni policajac na braniku EU?**

- Bili mi u Schengenskom prostoru ili ne, Hrvatska će imati vrlo težak zadatak i ulogu u očuvanju vanjskih granica EU. Hoćemo li se izboriti za status i položaj države koja točno zna što hoće i kontrolira ishode vlastitih odluka od nacionalnog interesa, uvelike ovisi o našim političkim elitama i mogućnostima koje smo kreirali unutar sustava EU kako bi unatoč svemu zaštitili svoje građane, ali i suverenitet i integritet nacije na predzidu Europe.